

Handläggare
Irina Söderberg

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-05-14

Ärendebeteckning
SBN 2025/0092

Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet angående SOU 2024:98 - en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (2025-540)

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar:

Kommunstyrelsen antar samhällsbyggnadsnämndens yttrande som sitt och överlämnar det till Klimat- och näringslivsdepartementet som Kalmar kommuns svar på remissen En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 8 juni 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över och lämna förslag på hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Utredningen resulterade i betänkandet *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess* (SOU 2024:98) som regeringen nu har skickat ut på remiss.

Förslaget innebär i korthet:

- Miljöprövningen samlas i ett nytt kapitel i miljöbalken.
- Endast krav på ett samråd under tillståndsprövningen.
- Den nuvarande system för miljöprövning (A-, B-, och C-verksamheter) avskaffas.
- Två nya prövningsspår införs:
Miljötillståndsspåret, för verksamheter som enligt EU anses ha betydande miljöpåverkan.

Granskningsspåret, för verksamheter där miljöpåverkan bedöms från fall till fall. Efter avslutad prövning ges antingen ett miljötillstånd (miljötillståndsspåret) eller ett igångsättningsbesked (granskningsspåret).

- En ny förvaltningsmyndighet föreslås inrättas. Miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna föreslås flyttas till denna myndighet.
- Registreringsplikt införs för vissa verksamheter som idag är anmälningspliktiga. Generella föreskrifter ska utformas för dessa verksamheter.
- Begreppet ”miljöfarlig verksamhet” föreslås ersättas med ”miljöpåverkande verksamhet”.

Ändringarna föreslås vara införda den 1 januari 2028.

Yttrande

Kalmar kommun är i stort positiva till att tillstånds- och anmälningsprocessen för miljöfarlig verksamhet effektiviseras. Vi ser positivt på förslaget att prövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet samordnas och digitaliseras, vilket kan bidra till en mer sammanhängande och modern prövningsprocess.

Vi ser också positivt på ökad samordning mellan olika myndigheter. Samtidigt vill vi lyfta fram flera farhågor kopplade till utredningens förslag:

- Sen kommunal medverkan: Förslaget innebär att kommunerna får yttra sig sent i processen i stället för i tidigt skede som i dagsläget. Detta riskerar att försvaga prövningsprocessen, eftersom viktig lokal kännedom och tillsynserfarenhet tillförs först i ett sent skede. Det gäller exempelvis information kring lokalisering, försiktighetsmått samt utformning av villkor för verksamheten.
- Otillräcklig tidsfrist: Den föreslagna tidsfristen för kommunens handläggning är för kort och ger inte förutsättningar för en rättssäker och grundlig bedömning. Kommunerna tappar möjligheten till en demokratisk förankring genom den politiska processen.
- Risk för bristande utredning: En alltför snabb prövningsprocess riskerar att leda till otillräckligt utredda ärenden, vilket i sin tur kan öka antalet överklaganden och därmed förlänga den totala handläggningstiden.
- Granskningsplikt i stället för anmälan: Utredningens förslag att omvandla flera anmälningspliktiga verksamheter till granskningspliktiga medför att kommunerna inte längre har möjlighet att ta ut avgift för arbetet, vilket påverkar den ekonomiska balansen i verksamheten.
- Införande av registreringsplikt: Den föreslagna registreringsplikten kan leda till att verksamheter etableras utan att platsens lämplighet provas i förväg. Det riskerar att skapa en ökad administrativ börda för kommunerna och kan även försvåra dialog och samverkan mellan verksamhetsutövare och myndigheter. I förlängningen kan detta påverka rättssäkerheten och förutsägbarheten för både tillsynsmyndighet och näringsliv.

- Ökad risk för oseriösa aktörer: En förenklad process utan tillräckliga kontrollmekanismer kan öppna upp för fler oseriösa verksamheter, vilket motverkar syftet med en effektiv men rättssäker prövning.
- Ökad arbetsbörda för kommunerna: De föreslagna förändringarna medför att kommunerna förväntas hantera fler remissyttranden och granskningsärenden, vilket riskerar att belasta en redan ansträngd tillsynsverksamhet ytterligare.
- Kalmar kommun vill i sammanhanget även påminna om den statliga finansieringsprincipen som innebär att staten inte ska ålägga kommuner nya uppgifter utan medföljande finansiering.

Kalmar kommun anser att det är viktigt att effektivisering av prövningsprocesser sker utan att rättssäkerhet, miljöhänsyn och lokal kunskap åsidosätts.

Irina Söderberg
Miljöchef

Bilagor

Remissmissiv den 4 februari 2025.

Remiss del 1 januari 2025

Remiss del 2 januari 2025

Remiss del 3 januari 2025